

PROGRESUL

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

—
Un număr singuratic
10 flieri.

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sîmbătă.

—
Inserate după invoială

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Pro Thalia.

(Societățile noastre culturale).

„Fără voe îmi vine aminte
artele de universitari români dela
facultățile noastre de drept, me-
dicină, filozofie și teologie și inima
mi-se zbate încătușată de o simțire
atît de dureroasă! Cu ce jertfă
minimală ar putea acvira fiecare
universitar român barem un *singur*
membu...

Aurel P. Bănuț. De theatro
et de... quibusdam aliis... Gaz.
Tr. 282.

Orcine se interesează, măcar și numai
ca diletanț, de mișcarea societăților noastre
culturale, fie de orice direcțiune, a putut ob-
serva, că de cîtva vreme încoaci se observă
o decadentă în viața reuniunilor și se simte
nevoea unei întoarceri către vremurile din
deceniul trecut cînd și cel mai mic sătuleț
se însuflețea pentru reuniunea sa de cîntări,
citire, muzică etc.

Bănatul, în care aproape fiecare sat își
are reuniunea sa culturală, nu mai manifestă
cu același entuziasm mișcarea din trecut.
Tot așa și Ardealul. Și pentru că este vorba
de stagnarea unui element ce a contribuit
la renașterea simțului nostru național, merită
să ne ocupăm cu starea de lîncezire a so-
cietăților noastre culturale. De unde în de-
ceniul trecut, în toate anotimpurile, dar mai
cu seama eara, ziarele noastre își aveau o
cronică artistică permanentată, în care vestiau
cititorilor, că în cutare sat ori oraș țaranii
cu domni, ori domni cu țaranii, dedeau
concerte, teatru, acum de cîtiva ani abia se
mai aude ceva.

Să facem istoricul înființării societăților
noastre culturale și a continuă firul lor de
dezvoltare, nu ne stă în putință, neavînd la

îndămînă datele necesare, dar nu îngădue
nici cadrele unui articol.

Totuși atîta putem zice — generalizînd
din multele cazuri —, că 99 din 100 s'au
înființat cu alai domnesc, ba au dat la în-
ceputul anilor de activitate o serie de concerte
și teatre pe cari amabili conducători le-au
și vestit illo tempore prin rapoarte chilo-
metrice la ziare. Felul acesta de a înființa
societăți culturale îl observăm îndeosebi la
bănățenii noștri — vezi Doamne — cum
să se lase preotul din satul vecin pe celalalt,
care și-a făcut chor, ori învățătorul cutare
pe altul care se fălește cu o orhestră com-
pusă din 24 membri. Trec doi-trei ani și
mișcarea culturală adoarme; în cei cari au
pornit-o focul de paie s'a stins...

O a doua cauză a acestei decadente e
a se atribui Societății pentru fond de teatru.
Dupăce prin sentimentele de manifestarea
puterii de viață poporul în seria sa de acțiuni,
dă viață aproape în fiecare sat și oraș la
cîteo societate culturală, îndată societatea
pentru fond de teatru, ca o mamă a tuturor
societăților să se intereseze de soarta acestora.
Anume: Directorul artistic și alți artiști, sa-
lariați de către Societatea-mamă, să facă an
de an călătorii prin ținuturile românești su-
praveghînd și îndreptînd repertoriul artistic
al fiecărui societăți; dînd îndrumări a-
cestor societăți. Să redacteze o revistă orcît
de bi-trilunară — acum după patruzeci de
ani dela existența societății — unde să se
dea sfaturi practice diletanților și unde să
reoglindeze mișcarea societăților dela sate.
În schimb fiecare societate cu ajutorul direct
al d-nului *Bănuț*, și nu numai cu a lui
Dumnezeu, se va face membru fondator, pe

viață ori ajutător, fiecare după starea sa
materială.

Toate neamurile ce ne cutropesc au în
vedere la fondarea instituțiilor și societă-
ților de orice natură, neajunsurile și folosul
practic, urgent, pretins de condițiunile de
existență. Dacă este adevărat că problema
conducătorilor noștri este trezirea con-
științei ridicarea poporului la un nivel
cultural superior acelora cu cari luptă, atunci
conducătorii dela Brașov să vină cu idei
practice. Prin manifestățiunile cît mai zgomo-
toase la baluri, șezători, prin accentuarea cît
de des a originei noastre del divul Traian
și dela maica Roma nu se mai poate con-
tinua pe temelia unei vieți așezate de însuși
țărănul român.

Celce citește statutele și rapoartele
anuale ale Societății de teatru și dupăceia
ar vroi să cumpăniască faptele, vede că
păn'acum s'a făcut numai un slab început.
Mai bine să se cheltuiască un fond de
600.000 cor. și să zicem: Slavă Domnului
că nu s'a făcut numai începutul, ci neamul
e pe calea culturii, decît să zicem: „...Averea
Societății se păstrează, ca și pănă acum,
gratuit, în depozit la institutul „Albina“
filiala Brașov. Comitetul a scontrat cassa
de repețiței, mai în urmă în August n. a.
c. la care ocaziune a constatat, că averea
s'a sporit în decursul anului din urmă cu
cor. atîtea mii, și că totalul averii la acel
dat este de cor. atîtea sute de mii“.

Dar să nu se zică: eată vine unul căruia
îi lipsesc cunoștințele de cauză și voința de
a spune adevărul în chestia de care se
ocupă; eată un „cerc academic“ supărat.

FOILETON.

Moara Dracului.

Poveste dela Români macedoneni de prof. P. Papahagi.

Era ce nu era. De nu era, spunea.

Au fost odată doi frați. Unul era bogat;
bogat, bogat, de nu avea unde să-și bage banii;
celălalt era sărac, de nu avea nici pine să mince.
Nu era destul cu sărăcia, dar îi mai dete Dumnezeu
și copii, o spuză de copii. Și să nu credeți că era
un leneș care nu vrea, nimic nu-i folosia,
sănătatea bună! De punea mîna pe aur, acesta
se prefăcea în peatră, așa-i mergeau toate dean-
doasele. În zilele de lucru mai era cum era, dar
cînd venia vre-o sărbătoare, îl apucau frigurile.
Așa la Paști: toată lumea care cu miel, care cu haine
noui, numai săracul ședea de-o parte ca un miel
flămînd. Și cînd se gîndia să se ducă acasă,
i-se sburlea părul. Că de, copii-s copii. Cînd se
ducea într'o astfel de zi acasă, se acățau de el:

— Ce ne-ai cumpărat, tată... unul ce ne-ai
adus, tată?... celălalt, miel nu ne ia? și
cite altele.

Ce gîndi, ce nu gîndi, se scoală, merge la
fratele său și-i zice:

— Să-mi dai un miel, altminteri nu plec d'acîi!

Frate-său măcar că era bogat, dar era strîns
(sgîrcit) ca cheia dracului. Nicî nu vrea să audă
ce-i grăia frate-său. Dar el ținea una și bună
„să-mi dai un miel, ca să-mi bucur și eu familia
în ziua de paști“.

— Na, zise frate-său cel bogat, și du-te
dracului cu el!

Săracul, cum nu era tocmai în toată firea,
luă mielul pe umăr și plecă la necuratul. Cum
mergea el pe drum, se întîlnește cu un puî de
drac, care-l întrebă:

— Încotro, șutule?

— La dracul! Nu ști unde șade?

— Cum să nu știu? Nu sînt și eu de-ai
lor? Dar nu-mi spuî ce cauți pe acolo?

— Mă duc să le duc mielul acesta de Paști,
zise cel sărac.

— Să știî că diavolul se va simți foarte
fericit, cînd va auzi de darul tău.

— Cum așa?

— Tu ești singurul om, care ți-ai adus
aminte și de noi. Deaceia vreau să-ți fac un bine.
Acolo unde te duci, te vor întreba ce să-ți dea.
Te vor îmbia cu bani: cu sfaști, cu galbeni, dar
tu să le spuî că nu-ți trebuie.

Asta nu se poate, să nu primesc bani,
zise săracul.

— Ascultă tu de mine, îi răspunse drăcușorul.
Tu să ceri moara de piper, care e în așternutul
necuratului. Bagă de seamă asta nu e o moară
ca toate morile: orce veî cere dela ea, îi va da.
M'ai înteles.

— Dacă-i așa, atunci e altă socoteală.

Mergînd și socotind, ajunseră în Valea
Șutului. Acolo dete mielul lui Scaraoțchi, care-l
primi cu multă plăcere. Întrebîndu-l pe sărac, cu
ce vrea să-l cinstiască, acesta ceru moara cea de
piper. Scaraoțchi îl îmbie cu bani, cu aur, cu
petri scumpe, dar săracul ținea una: moara de
piper, sau oimic. Diavolul n'avu încotro, căci
trebuia să daa și el ceva, și așa îi dete moara.

Săracul plecă, și cum ajunse într'o livadă,
se puse jos și strigă la moară: mîncare! Nicî nu
isprăvi bine vorba, și mîncările începură să curgă.
Dar ce mîncări! Nicî împăratul nu minca așa.
Dupăce se sătură, plecă mai departe spre casă.

Pe drum se întîlni cu un om, care avea o
joardă în mîna.

— Bun întîlnit!

— Bun găsit!

— Dar încotro? întrebă săracul.

— Nu mă mai întreba! Umblu și eu ca

Citez în fuga condeiului unele date din cari reiese, că Societatea pentru fond de teatru n'are nicio legătură organică cu mișcarea culturală la noi. „... Scopul Societății noastre nu poate fi altul decât a pregăti la noi terenul pentru marea problemă, ce are să o rezolve ca și la toate popoarele civilizate așa și la noi: *teatrul național pestetot*“. Anuarul soc. a. 1906.

Tot în acest anuar la cap IV. d-nul secretar ne dă o statistică incompletă a mișcării teatrale dela noi. În introducerea se ține în modul următor: „Greutatea de a da o mărturie dreaptă despre această mișcare se arată tot mai mult. M'am convins, că despre multe reprezentațiuni nu se mai publică știri în ziare, las' că despre multe, despre cari se găsec urme în ziare, nu se dau toate datele, de cari am avea trebuință. În urma aceasta statistica ce o face în *Anuarele societății* nu e destul de completă“. Și ce măsuri s'au luat de atunci?

După 6 ani vedem că înloc să dăm înainte, mergem tot înapoi ca racul. Eată ce zice d-nul Braniște, membru în comitetul Societății fond. de teatru, într'uu număr din „Drapelul“: „... Să căutăm a ne crea și a susține în fiecare centru de viață românească, fie acela cât de mic, câte o vatră de cultură națională și de viață socială românească. Să citim românește, să ne învățăm istoria națională, să cultivăm artele românești...“

Probe sînt, cari dovedesc, că temelia unei vieți naționale există deja de multșor, dar totasemenea sînt probe, că azi nu se mai așează nicio cărămidă la această temelie.

Maî anii trecuți d-nul director artistic a pornit-o la drum, a „cutreerat întreg Bănatul și Ardealul și cu concursul direct a lui Dumnezeu“, înființă „Comitete teatrale“. Credeam, că aceste comitete vor fi niște piramide pe marginea drumurilor ce duc în orașul Thaliei, dar...

Eu cred, că „Toader Gușăilă din Șărcaș și Avilason Cocoloș din Șulumberg“ ai d-nului d. Bănuț nu se pot însufleși pentru o idee, care li-se pare lor nerealizabilă. Și deaceia „în eara și în vara trecută“ abia a reușit să acvire 500 membri cari să doriască înflorirea măreței instituțiunii cu sediul în Brașov.

R. S. Molin.

Nota. Nu ne identificăm întru toate cu părerile autorului.
Red.

cinele fără stăpîn, unde m'a duce drumul. Vorbă scurtă: n'ai vre-o bucată de pîne, că-mi chiorae mațele de foame?

— Altceva nu dorești? răspuse săracul. Las' pe mine.

Și numai ce porunci: mîncare. Și eară curseră mîncările, de străinul stetea cu gura căscată. Apoi se puse pe mîncare, de credea că se bat doi lupi în gură. Dupăce s'a săturat bine, întrebă:

— Bine frate, da de unde atîta mîncare?

Din morișca asta, răspuse săracul. Apoi îi arătă cu deamănuntul, ce fel de moară năzdrăvană are el.

— Toate bune, zise străinul, dar vezi și eu am joarda asta năzdrăvană. Cînd vreau să trimit pe cineva cu scindurei pe lumea ceialaltă, n'am decît să zic: n'ea, croește-l, și e gata.

— Vrei să schimbăm? întrebă săracul?

— Vreau, răspuse străinul.

Cum schimbă, însă, hoțul de sărac zise: N'ea, cirpește-l! Și n'ea il cirpi și bietul străin rămase mort, ear săracul porni mai departe către casă cu morișca și cu n'ea.

Ajunse acasă. Să fi văzut atunci belșug în casa lui! Haine noui pentru el, nevastă și copii,

Studii criminale.

Cu privire la sectele religioase.

Traducere liberă, după Aug. Loevenstimm de I. D.

III.

Nici timpul mai nou nu e liber de crime. În Schemnitz (Saxonia) la anul 1860 s'a format prin cizmarul Voigt o sectă religioasă sub numele de „oamenii sfinți“. La 1865 persvadară membrii acestei secte pe două mame, de a junghia pe fii lor (a femeilor) morboși, pentru că în ei este diavolul (Scheeres istoria culturală) La 1875 s'a întemplat în orășelul Vászrhely (Henne am Rhyr cultura modernă f. 55) tot o asemenea faptă teribilă. Morarul Szabó deveni în zilele lui de bătrînețe foarte pios și trecu în secta nazarinienilor. El începu a se căi de păcatele comise, începînd a da tuturor foștilor lui clienți de moară, toate bucatele, cucit i-a furat la măciniș.

Dar toate rugăciunile și faptele cari le făcea, i-se păreau prea puține pentru a-și ispăși păcatele. Se hotărî dară a-și omori pe unicul său fiu. Dupăce se adînci timp îndelungat în rugăciuni și post, își omori copilul. La interogator își recunoscuse fapta, dar nădăjduia că Dzeu nu-i va primi jertfa, deoarece din cer nu se auzi nicio voce, așa trebui copilul să moară. Tribunalul, deși a recunoscut că Szabó a comis crima într'un fanaticism religios, însă cu conștiință deplină, l-a pedepsit la 10 ani închisoare.

Dacă trecem acum la referințele rusești, aici avem a înșira tot astfel, ba și mai triste fapte. (Ruszkaiia Mise 1885) La începutul anului 1870 trăia în Irkutsk un ortodox de „credința bătrînă“ care după mult studiu al sfintei scripturi, a ajuns la convingerea, că numai așa își poate omul mintii sufletul, dacă moare după exemplul Mîntuitorului pe sf. cruce. Dupăce prin rugăciuni și post s'a pregătît de moarte, el singur s'a pironit pe cruce, ear mîna dreaptă și-a proptit-o în o sulită (țapă). În astfel de stare l-au aflat casnicii.

La 1830 s'a întemplat, în guvernamentul Vladimir, că un tată cu numele Nikitin, și-a omorit amîndoi copii. Păcăcînd nefericitii copii și-au dat sufletul subțuțit tatălui lor, mama lor citia capitlurile din Sfînta scriptură, despre jertfa lui Abraham.

Cel mai fioros din toate aceste fapte sîngeroase este acela, ce l-a comis agronomul

din Guvernamentul Tamboff la 1854. Dînsul a ajuns la convingerea că numai atunci își poate omul mintii sufletul, dacă are a se căi de o crimă. Subț influința acestui cuget absurd și egoist, s'a hotărît a comite un omor. Doi ani a așteptat după ocaziune, până înfine și-a omorit vecinul.

Dacă reprivim asupra tuturor acestor fapte sîngeroase, trebuie se ne mirăm, ce influință nefericită are sf. scriptură asupra omului incult. Cele 10 porunci, învățătura sublimă a Mîntuitorului, despre iubirea deapropelui, le uită cutotul, și numai părțile grele de priceput îi trag atențiunea ca bunăonră despre păcat, despre jertfa, despre căință, profețiile lui Daniel, prevestirile sf. Ioan și altele, cari părți și celui mai genial teolog îi dau de lucru, aceste sînt, de indivizi ca Margarete, interpretate în cel mai absurd mod.

La finea acestui capitlu mai amintesc o faptă din practica engleză. (Allgemeine Zeitung 1898 Nr 176) La 1898 a avut un anume Henry Marsk a se răspunde înaintea tribunalului din Londra. Inculpatul aparține la secta „oamenii deosebeți“ (Peculiar People) cari în cazuri de morburii nu primesc ajutor medical. În cazul prezent Marsk a fost inculpat, că au cauzat moartea copilului său, nechemînd medic la morbul acestuia, carei zăcuse în aprindere de plămîni. Medicii experți au constatat, că copilul care deja murise, pelîngă un tratament medical, ar fi putut fi vindecat, adecă mîntuit de moarte. Inculpatul declară pe față, că credința lui îl oprește de a se amesteca în orînduirea provedinței, prin chemarea de ajutor medical. Juzii nu recunoscute aceste idei confuze și îl declară de culpabil pentru omor.

Alegerile sinodale în dieceza Caransebeșului.

Conzistoriul diecezan din Caransebeș a decis în ședința sa plenară ținută la 16/29 Febr. a. c. ca alegerile de deputați mirenii la sinodul eparchial din dieceza Caransebeșului să se țină Duminecă în 4/17 Martie a. c. În urma acestei hotărîri reprezentanții mirenii din dieceza Caransebeșului în consfătuirea lor confidențială, ținută Joi seara în 16/29 Febr. a. c. la Timișoara, au căzut de acord asupra următoarei liste a candidaților mirenii pentru cercurile electorale din întreaga dieceză:

Valeaboul: Dr. Cornel Corneanu secr. conzist. în Caransebeș, Dr. Virgil Budințanu, medic în Caransebeș.

Lugoj: Dr. Stefan Petroviciu adv. în Lugoj, Dr. Gheorghe Dobrin adv. în Lugoj.

Zgribestii: Dr. Dimitrie Florescu, primarul orașului Lugoj, Dr. M. Ienciu prof. în Caransebeș.

Făget: Dr. Iosif Popovici prof. la universitatea din Budapesta, Titu Hatieg dir. de bancă în Lugoj.

Coșova: Dr. Ion Stoian adv. în Lugoj. Dr. Gheorghe Gârda adv. în Făget.

Buzias: Baron Géza Duca, deputat dietal în Budapesta, Ion Marcu primarul orașului Bocșa.

Jebel: Gheorghe Serb, dir. de bancă în Budapesta, Dr. Dim. Cioloca, prof. în Caransebeș.

Ghilad: Gheorghe Breban, proprietar în Ghilad, Constantin Diminescu, proprietar în Ciacova.

Fizeș: Ioan M. Roșiu adv. în Biserica-Albă, Dr. Braniște, dir. ziarului „Drapelul“ în Lugoj.

Verșeș: Dr. Petru Zepeniag, direct. de bancă în Verșeș, Dr. Octavian Proștean, medic în Verșeș.

Jam: Dr. Ilie Groșșianu adv. în Sasca-mont., Dr. Aurel Novacu, adv. în Biserica-Albă

Sasca mont.: Dr. Mihaî Groșșianu, adv. în Oravița. Dr. Iuliu Tamașel, adv. în Biserica-Albă.

Oravița-mont.: Ilie Trăilă dir. de bancă în Oravița, Dr. Ioan Nedelcu, adv. în Oravița.

Reșița mont.: Dr. Petru Corneanu adv. în Oravița, Gheorghe Jianu inv. pensionar în Oravița.

Bocșa mont.: Dr. Aurel Oprea adv. în Bocșa, Dr. Cornel Petricu, not. publ. în Bocșa.

de nici împăratul n'avea mai frumoase. Apî mîncări, de nu le poți înșira, încît ziceai: Doamne, da de unde atîta avere și atîta bunătate în casa aceasta.

Lumea îl știa sărac lipșit, așa că nu puțin se mirară oamenii, cînd îl văzură la biserică împreună cu familia, îmbrăcați toți numai în fir. Ei își ziseră că nu poate să fie lucru curat; ear frate-său cel bogat părea, cu toată avuțea lui, un cerșitor pelîngă el, ear copii lui niște băeți de țigani pe lingă niște feciori de ciobani bogați în turme.

Din vorbă 'n vorbă, vestea despre îmbogățirea lui ajunse până la împăratul. Deaceia îl chemă înaintea scaunului împărătesc. Dar îmbogățitul nostru zise: „Cine vrea să mă vadă, poftiască la mine“. Împăratul, minios foc trimise oastea să-l aducă, viu sau mort. Dar care ostaș, cum se apropia de el, cădea la pămînt, lovit de n'ea. Auzînd împăratul ce se întimplă, veni el la cel îmbogățit și se făcu mic. Il luă cu vorba bună și se împăcară curînd, ba se făcură chiar prietini.

Și acolo.

Èram și eu...

Și 'ncălecai pe-un cal roș.

Și vă spuseli o minciună ca un moș.

Caransebeș: Antoniu Mocsonyi, mare proprietar în Bulci, Patriche Drăgălina, preș. Com. de avere în Caransebeș.

Teregova: Dr. Alexandru Morariu, adv. în Caransebeș, Stefan Jianu, referent conzistorial în Caransebeș.

Mehadia: Aurel Moacă, ref. conzist. în Caransebeș, Nicolae Cena, general în penz în Mehadia.

Bozovici: Dr. Samuil Vlădoane, adv. în Bozovici, Dr. Caius Brediceanu, adv. în Lugoj.

Satul-nou: Dr. Alexandru Birescu, adv. în Panciova, Petru Stoica, director de bancă în Satul-nou.

Alegătorii noștri și toți factorii competenți sînt rugați să lupte, cu arme legale, ca toți candidații recomandați prin lista aceasta, să fie aleși.

Timișoara, la 16/29 Febr. 1912.

Din încredințare celor prezentați la conștătuire:

Ioan M. Roșu,

adv. în Biserica-Albă.

Dr. G. Dobrin

adv. în Lugoj.

Dr. St. Petrovičiu

adv. în Lugoj.

Vrednic este.

Stimate D-le Redactor,

Subscrisul protopop gr. cat. al tractului Oravița vă avizez că din incidentul că mult on. domn *Nicolae Popescu*, preot pensionar și asesor conzistorial, la 7 Martie n. a. c. a împlinit anul al 60-lea al preoției, fiind în etate de 81 ani, Ilustritatea Sa *Dr. Vasile Hossu* a binevoit a-i trimite următoarea gratulare:

„Mult Onorate în Christos Frate!

În 7 I. c. din îndurarea Prea Bunului Dumnezeu se va împlini al 60-lea an decînd prin sfînta punere a minilor arhierestî ai fost înrolat între ostașii dulcelui Isus și neobosit ai lucrat în via bunului Stăpîn. Cu drag ne folosim de această înălțătoare împrejurare, gentru a-ți mulțumi pentru ostenele suferite și jertfele aduse pentru binele sufletesc al credincioșilor ție încredințați. Ridicîndu-ne cugetul la acel Stăpîn, care răsplătește fiecăruia după faptele sale, cerem să reverse asupra ta darurile sale imbelșugate, ca să te întărească întru suportarea greutăților vieții; și în lipsa luminei trupești să-ți reverse în suflet o lăcrare de lumină cerească, care să te facă să preguști fericirea ce va să vină, ear noi, în semn de dragoste părintească, din inimă îți dăm arhierescă binecuvîntare, care să te susțină încă în tărie până vei auzi dela dulcele Mîntuitor, îndrăznește, slugă bună și credincioasă, peste puțin ai fost credincios, peste multe te voi pune, intră întru bucuria Domnului tău.

Lugoj, la 4 Martie 1912.

Episcop Vasile.

Mulțumindu-vă pentru ospitalitate, semnez cu toată stîmă

Victor Poruțiu.

O declarație.

În mai multe rînduri mi-s'a întîmplat că pentru toate corespondențele anonime ce se trimit d'aici din Oravița pela diferite ziare românești, așa de pildă și cu „Epistola din Oravița” din „Focea Poporului Român” de care ne-am ocupat și noi în numărul anterior al „Progresului”, necotiții pigmei cu cari a împletit nestrecea și cocietatea noastră bună din acest orașel, în prostia lor fac cum fac și ajung cu gîndul la mine. Adevărat că tot oamenii cari văd lucrurile prin prisma firii lor, deci chiar de cei cari au obiceiul urît de a ataca de subt tufă, vorba Neamțului „Wieder Schelm ist, so denkt er...” cari, firește, nu pot înțelege, nici îngădui ca alții să fie mai buni decît dînșii... Acestor nenorociți le spun, eată și în fața lumii, că eu unul nicicînd în viața mea n'am căzut în ispita de a scrie prin ziare fără iscălitură. Această tactică mișlească nu se potrivește cu firea mea. Cine susține despre mine contrarul, nu face altceva decît — *mă clevetește*, ear clevetirea cine dracul o poate opri...

Gheorghe Jianu.

Concurs.

Societatea pentru fond de teatru român publică concurs la *premiile și ajutoarele*, în suma totală de 1000 coroane, cari se vor acorda din venitele *fondului propriu Cazotti*.

Se admit la acest concurs:

1. *Piese teatrale românești originale*, potrivite pentru trebuințele noastre și pentru scopurile urmărite de societatea noastră.

2. *Colecțiunii de muzică populară românești*.

3. *Compoziții muzicale originale* cu motive românești.

Lucrările prezentate la concurs pot să fie: a) publicate (tipărite) în anii 1910, 1911 și 1912, sau b) lucrări în manuscris, cari încă nu s'au dat publicității.

Cele de subt a) pot fi *premiat*, ear cele de subt b) pot să fie *ajutorate*, în scopul publicării. Autorii, cari vor să participe la concurs, își vor prezenta lucrările lor până la 30 Septembrie n. a. c. comitetului Societății, trimițîndu-le la adresa secretarului, *dr. Ioasif Blaga*, profesor, Brașov.

Notă. Manuscrisurile lucrărilor încă nepublicate se vor înainta anonim; se va alătura însă la manuscris un plic închis în care se va indica numele și adresa autorului.

Lucrările premeiate sau ajutorate de societatea pentru fond de teatru român, rămîn proprietatea autorilor, dar aceștia sînt obligați a da din lucrările lor tipărite, cite 20 exemplare comitetului societății.

Brașov, în 16 Februar 1912.

Virgil Onițiu,

p. preș.

Dr. Iosif Blaga,

secretar.

ECONOMIE.

Cel mai bun timp pentru tăierea copacilor, al căror lemn vrem să-l întrebuițăm pentru lucru, e luna lui Decembrie. S'au tăiat patru copaci deopotrivă de sănătoși și de mari, unul în Decembrie, al doilea în Ianuar, al treilea în Faur și al patrulea în Martie. Lemnul folosit dela cel tăiat în Decembrie era după 16 ani tot sănătos, pecînd cel tăiat în Martie, era după 3 ani sfrmicios.

Vase cu vin golite în parte. Pentru a feri vinul de-a se strica, venind în atingere cu aerul, și anume în vasele, din cari vinul se bea, sau se vinde cu încetul, se poate acoperi suprafața vinului din butoi cu o pătură de untdelemn foarte curat, socotînd un litru la un butoi de 25 de vedre.

FELURIMI.

Cuptoare de ars morții. Intr'unele țări, pe-lîngă îngropare, a început să se întindă și arderea morților, un obicei care a fost în vechime. Astfel în Elveția s'au ars în cîteva orașe 1211 morți, în 1911; ear în 4 orașe din Franța peste 6247 morți. În Germania s'a votat acum decurînd o lege, care deasemenea dă voie să se ardă morții. Bineînțeles că nu se ard toți morții, ci numai aceia a căror familii cer aceasta, apoi morții de prin spitale și copii cari s'au născut morți. Cel puțin așa se obicinuește în Franța. Cum se face arderea? Mortul e băgat cu sicriu cutot într'un sicriu de fer, care e apoi pus în cuptorul de ars și acolo e foc așa de groaznic că în cîteva minute din sicriul de lemn și din mortul din el nu mai rămîne decît o mină de cenușă, fără să se simță vreun miros ceva. Ai casei sînt de față și li-se dă întrun vas cenușa rămasă, pe care ei o pun apoi în biserica de păstrare a cenușelor, și acolo o văd și o cercetează, ca și noi mormintele.

CRONICA.

† Eri, Vineri a fost înmormîntată aici în Oravița Văd. *Elena Cucu*, căpetenia unei familii fruntașe din burghezia noastră din localitate, asistînd un public imens din toate straturile societății. O deplînge unicul ei fiu *Rudolf Cucu*, nora răposatei *Aurelia Cucu* cu copii ei minori *Costică și Stefania*, surorile *Sofia Baias și Elisabeta Purgariu*, și alte număroase rudeni și cunoscuți. În veci poimenirea ei! *

Sîmbata trecută, fiind tîrg mare de săptămînă, se împărțiau aici în Oravița articolul d-nului *Dr. Mihai Gropșianu* din „Tribuna” și un alt asemenea articol din „Temesvári Hirlap” (reprodus și în „Oravicza és Vidéke” și „Oraviczaer Wochenblatt”) în scopul de a prezinta pe cei mai buni ai noștri ca pe niște trădători ai intereselor poporului. Cîta Sodoma și Gomora, Dumnezeule! Citiți „O lămurire” a d-nului *Dr. Ion Nedelcu* apărută în „Drapelul” Nr. 21 a. c. și veți afla cine a produs această învalmașală condamnabilă.

Marele colegiu electoral al ales Mitropolit Primat al României pe Episcopul de Huși *Conon Aramescu*, cel mai vechi și cel mai bătrîn episcop al României, om foarte cult și iubitor de pace.

În Ungaria mor anual de tuberculoză, provenită mai ales din neștiință, 70.000...

Adunarea generală a Reuniunii de tir din Oravița s'a ținut la 3 Martie a. c. Din raportul presidentului *Iuliu Boitner* aflăm că numărul membrilor a crescut dela 213 la 224. Starea materială a Societății încă e favorabilă. În preliminar sînt luate mai multe reparaturi. Mai departe s'au ales funcționarii, prezident: *Iuliu Boitner*, ajutor prez. *Josef Seydl*, măestru țintaș: *Carol Becker*, secretar: *Carol Fleischhacker*, casier: *Stefan Schich*, juriconsult: *Dr. Mihai Gropșian*, econom: *Francisc Demény*; membri în comitet: *Dr. Rudolf Bähr*, *Balt. Bastius*, *Iuliu Bauer*, *Ernest Bieber*, *Ludovic Buschner*, *Carol Dobl*, *Val. Eisele*, *Dr. Paul Fitz*, *Josef Glaser*, *Victor Grau*, *Gheorghe Ivașovici*, *Dr. Sigmund Kalkbrenner*, *Rudolf Cucu*, *Jaroslav Lang*, *Alfred Mann*, *Balt. Munteanu*, *Alex. Pavlovici*, *Ion Regner*, *Wendelin Reif*, *Alois Schöpflin*, *Rihard Seitz*, *Alois de Szabó*, *Dr. Ion Verzar*, *Cornel Weinzierl*. Însfîrșit s'au sortit cvotele de lumație acetilenică ale domnilor: *Francisc Glaser*, *I. Pohl*, *I. Belgrader*, *St. Virányi*, *Iul. Weiss*, *Ign. Feldmann*, *Dr. B. Szabó*, *I. Glaser*, *Dr. E. Zemplényi*, *Fr. Krinitzky*, *Dr. I. Nedelcu*, *Dr. I. Baumann*; și-au donat cvotele dd. *Dr. R. Bähr* (5), *Dr. Gh. Scheda* (5), *M. Atzinger & Comp* (1), *Alexa Perianu* (1), *C. Weinzierl* (2), *Max de Knoblauch* (2), *Dr. Ludovic Méhes* (2), *R. Holzmann* (1), *A. Mann* (2), *I. Peitl* (1), *Gh. Ivașovici* (2), *R. Goldstein* (2). Adunarea generală le-a votat mulțumită protocolară.

Minerul *Ion Jurescu* a fost Lună noaptea omorît la ocna din Anina, fiind înmormîntat Joi în satul său natal Ciclova-montană.

Primirea elevilor din Banat în institutul surdu-muților din Timișoara se face în urma unei petiții, la care are a se alătura a) extras de naștere; b) atestat medical; c) testamentiu de oltuire; d) testimoniu dela comună, în care se arată starea materială a părinților; e) părinții cu stare materială sînt datorî a se obliga, ca vor plati regulat ratele prescise. De elevii săraci se va îngriji institutul. Didactul pe an e 40 coroane. Pentru provisiune 100—200 cor. anual. De haine părinții sînt îndatorați a se îngriji. Petițiunea are a se înainta celmult până la 15 Iunie n. c. la Direcțiunea institutului surdu-muților din Timișoara.

În vederea sărbătorilor pentru centenarul anexării Basarabiei din Rusia, zemstvoul din Chișinău a hotărît să facă o mare „*Monografie a familiilor de boeri moldoveni din Basarabia*”. Autorul monografiei va fi cunoscutul genealogist și arhivar dl *Paul de Gore*, descendent dintr'o veche familie moldovenească, din care una, Safta Gore sau Gorie, era soția vistiernicului Șt. Luca. Un Gore era căsătorit cu fiica lui Gh. Arapu, Șatrar, socrul lui Ion Flondor Vornic de Cimpulungul rusc în sec. XVIII, un strămoș al Flondoreștilor din Bucovina.

„La Presse associée” aduce știrea despre apropiata logodnă a prințului Boris, moștenitorul de tron al Bulgariei, cu principesa Elisabeta a României.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu.**
Redactor-responsabil: **Ilie Oravițanu.**

Recomand On. Public doritor de a edifica, cît și on. domni întreprinzători,
Fabrica mea de Țiglă din Ciclova-română

unde se capătă totfelul de țiglă de calitate primă.
 Comandele se pot face la adresa **Iosif Traistă**, proprietarul fabricii în Ciclova-montană.

Albert Jancsus

primind prăvălia lui
**G. Ivaskovits din strada principală
 „La mîța neagră“**

își va da toată silința a menține numele bun al acestui magazin bogat asortat cu tot felul de articole moderne de manufactură, **casă solidă-creștină**, unde se capătă și bumbac, cîrpe, pînză și mătăsuri veritabile, cu **prețuri fixe**, absolut solide. — Serviciu culant. Comandele pentru cei din jurul Orăviții încă se efeptuesc cu promptitudine.

Firma

M. Atzinger & Comp.

din Oravița montană

vinde, din cauza desfacerii despozitului de gramfioane,

orce patefoane, eufoane, gramfioane cu o reducere de 20 la sută, ear plăcile cu cîte 2 cor.

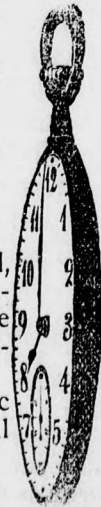
Urmașul lui

Leopold Duma Alexandru Stankovits,

ciasornicar și giuvaergiu
 în Oravița, strada principală,

recomandă
 On. public din Oravița și împrejurime bogatul său asortiment în oroloage de părete, de buzunar de aur, de argint, de dublé, de nickl, ceasuri deșteptătoare, lanțuri frumoase, inele, cercei, cu prețurile cele mai ieftine, Thermometru, ochilari, zirțe, după ord. medicului. Reparaturi da oroloage se efeptuesc pe lingă garanță, prompt și în modul cel mai cunoștințios.

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosiască **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care de-părtează de pe față și de pe mîni orcefel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebuintate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfîntul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein). — Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Vînzare de petrol dela fabrică și făină dela Moara de foc a Societății Căilor ferate din localitate la
İgnațiu Feldmann
 Oravița.

Prăvălie nouă de ceasornice și bijuterii.

Am onoare a aduce la cunoștință on. public din Oravița, și împrejurime, că mi-am deschis în Casa negustorului Iuliu Weiss, în strada principală din **Oravița-montană** o

prăvălie nouă de ciasornice și bijuterii.

Primesc orce lucrări în bransa mea, cum și totfelul de reparaturi pelingă garanță. Reclamînd binevoitorul sprijin al onoratului public, semnez

Cu distinsă stimă
Krems M. L.
 ceasornicar și giuvaergiu.

La brutarul

İlie Radoslav din Oravița-rom.

(lingă biserică) se capătă făină bună, franzele și cornuri minunate, colați și prescuri de mărîmî diferite. Serviciu prompt și culant.

Farmacia „La vulturul negru“

(Apoteca bătrînă)

ORAVIȚA

Fondată la anul 1797.
 Proprietatea Knoblauch din 1817.
 Telefon Nr. 59.

Spiritul Mentholos — Knoblauch

preparat al farmaciei „La vulturul negru“ din Oravița, prețul dela 40 fil. pînă la 2 cor.

Kremă de lilie americană	à Cor. 1.-
Pudră de lilie americană, albă, roză și crème	à Cor. 1.20
Săpun de lilie american	à Cor. .70
Pieături pentru dinți	à Cor. 1.-
Picături chineze pentru dinți	à Cor. 70.-
Esență de liqueur, rom, preparat Knoblauch,	1 Litru à 20 fil.
Bomboane pentru tusă	à 20-60 "
Esență de mușchi izlandeze specialitate engleză	à Cor. 1-1.50
" " " " pentru reumă	à Cor. 1.-

Leac împotriva panglcei (limbricul mare).

Mare depozit de articole de gumă, pentru bărbați și femei, legături pentru soboriți dela fabrice de primul rang indigene și străine.

Ceiece nu s'ar găsi în depozit se căștigă prompt în 2-3 zile fără nicio cheltuială. Comande dela 6 coroane însus se trimite gratuit.

Parfumerie și preparate cozmice, cremă pentru obraz, săpunuri și alte specialități ale farmaciei se capătă la

„Apotecăria bătrînă“ a lui Max de Knoblauch în Oravița
 în ulița mare, peste drum de otelul „Coroana“.

Are leac boala de plumîni?

Eată o întrebare care preocupă pe toți cei chinuți de astmă, de tuberculoză de plumîni și de gitlej, catar acut de plumîni, ofică, tusă rea, sau răgușeală necurmată și cari pîn'acum nu si-au dat de leac. Orcare asemenea bolnav capătă dela noi **absolut gratis** o carte cu icoane scrisă de Dr. Guttman medicul sanatorului Finsen, asupra chestiunii: **E lecuibilă boala de plumîni?** Și mai capătă pedesupra un pachet de probă cu teiuri dietetice excelente. Sute și mii de inși cari au folosit pîn'acum aceste ceaiuri bune de leac, îl ridică pînă la cer, împreună cu medicii practici cari au ordinar aceste teiuri împotriva tuberculozei (oficiei), astmă, catar de gitlej și gîrgălod. Acestei trei nu e vr'un leac secret, se pregătește din plante Lieber fiind slobozite în comerț la ordin împărătesc Prețul e atîtde ieftin încît și cei mai săraci și-l pot comanda. Și ca să-l poată folosi orcare bolnav fără niciun risc, pentru încercare ne-am hotărît a trimite gratuit un pachet de teă și franco cartea germană „E cu leac boala de pept.“

Adresa: **Puhlmann & Co. Berlin, 928 Müggelstrasse 25.**

10-4

Tiparul Tipografiei „Progresul“ societate pe acți, Oravița.